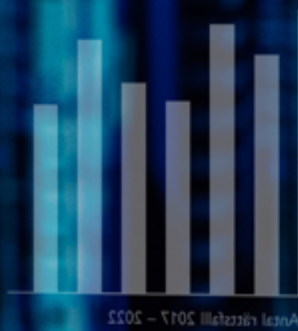

EN NY VERKLIGHET

LO-TCO RÄTTSSKYDD VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH ÅRSREDOVISNING 2022

Fördelning av fall på grund av svårigheter att förstå och tolka lagstiftning

AD 2022 nr 30
2022-02-18
Måttol för att förstå och tolka lagstiftning
För att förstå och tolka lagstiftning är det viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra. Det är också viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra.

AD 2022 nr 29
2022-02-11
För att förstå och tolka lagstiftning är det viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra. Det är också viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra.

AD 2022 nr 28
2022-02-11
För att förstå och tolka lagstiftning är det viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra. Det är också viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra.

AD 2022 nr 27
2022-02-04
Måttol för att förstå och tolka lagstiftning
För att förstå och tolka lagstiftning är det viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra. Det är också viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra.

AD 2022 nr 33
2022-02-10
För att förstå och tolka lagstiftning är det viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra. Det är också viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra.

AD 2022 nr 32
2022-02-10
För att förstå och tolka lagstiftning är det viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra. Det är också viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra.

AD 2022 nr 31
2022-02-10
För att förstå och tolka lagstiftning är det viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra. Det är också viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra.

AD 2022 nr 30
2022-02-10
För att förstå och tolka lagstiftning är det viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra. Det är också viktigt att ha en god förståelse för lagens syfte och innehåll. Detta kan göras genom att läsa igenom lagtexten och diskutera den med andra.

Lena Maier Söderberg kommer närmast från Saco, där hon varit chefsjurist och arbetsrättspolitiskt ansvarig. Lena har en juris doktors-examen inom arbetsrätt och EU-rätt.

DAGS ATT SE ARBETSLIVET MED NYA ÖGON?

Ett av det gångna årets stora tekniska genombrott upplevde världen i november 2022. Då lanserade Open AI textroboten ChatGPT. Vem som helst av oss kan sedan dess be ChatGPT författa en uppsats, skriva en saga, söka och sammanställa fakta eller skapa poesi.

Chat GPT gav den artificiella intelligensen, AI, ett ansikte. Motsvarande utveckling pågår just nu ute på företag och organisationer. "Hjärnan" hos AI är algoritmer som talar om för datorerna hur de ska styra allt fler verksamheter och processer. Hur detta kommer att påverka våra jobb kan vi ännu bara gissa, men att många av våra arbetsplatser kommer att möta en ny verklighet är nog ingen överdrift.

Resultatet av dessa förändringar kommer så småningom att synas också i våra rättsfall. Redan i dag arbetsleds och dirigeras till exempel Foodoras bud av en algoritm som via en app talar om var och hur matleveranserna ska ske, utan mänsklig kontakt mellan budet och företaget. Ytterligare ett steg togs när avtalet med ett av Foodoras anställda bud fördes över till ett "egenanställnings-företag" vars affärsidé egentligen är att endast administrera lönen. Helt plötsligt stängdes budet

av från appen, utan vare sig uppdrag eller lön. Foodora menade att det berörda budet nu var inhyrt och att de själva inte längre hade något arbetsgivaransvar för honom. Transport bestred detta och vi förde medlemmens talan i Arbetsdomstolen. Du kan läsa mer om detta under "Intressanta rättsfall" längre fram.

Vi har bara sett början på hur digitala lösningar baserade på AI kommer att ställa nya krav på arbetsrätten. En snabbt växande gig-ekonomi riskerar till exempel att urholka tryggheten på arbetsmarknaden. Införandet av AI kan också innebära ökad kontroll över och information om de anställda. Hur kan integriteten värnas när arbetsledningen automatiseras?

För att undvika omänskliga lösningar behöver vi komma ihåg att det bakom varje automatisering, algoritm eller app alltid finns en människa, i form av en chef. Arbetsgivarens ansvar för arbetsmiljön och för att arbetsrätten följs försvinner inte bara för att arbetsledningen automatiseras.

Samtidigt öppnar AI och användningen av algoritmer möjligheter att utveckla både människor och arbetsplatser. Utmaningen blir att styra teknikanvändningen så att den blir bra både för

arbetsgivare och arbetstagare, bland annat genom satsningar på kompetensutveckling och omställning. Inom EU arbetas det nu med att ta fram förordningar och direktiv som ska reglera användningen av automatiserad arbetsledning och beslutsfattande baserat på AI. Därefter återstår att se om detta visar sig tillräckligt för att reglera den nya tekniken eller om också svensk arbetsrätt behöver anpassas.

Det jag tror brådskar är att finna former för hur facket ska arbeta med dessa frågor och hur de kan samverka med arbetsgivarna kring införandet av AI. Medarbetarnas inflytande på arbetsplatsen kommer att bli allt viktigare när de får AI som kollega. Kanske kan också våra kollektivavtal vara ett bra verktyg för den nationella anpassningen av hur den algoritmstyrda tekniken ska få användas?

Vi på Rättsskyddet vill gärna vara ett stöd i fackförbundens möte med algoritmer och AI. Som ett led i detta har en av våra arbetsrättsjurister, Sonia Ericstam, påbörjat en doktorsavhandling kring de arbetsrättsliga aspekterna vid användningen av AI och automatiserat beslutsfattande. Sonia kommer att kunna bidra med värdefull kunskap till både oss själva och till våra uppdragsgivare.

Vad hände då i övrigt under 2022? För mig personligen var det ett särskilt spännande år, då jag tillträdde som vd under sommaren. I övrigt under året fick Svea hovrätts ogiltigförklaring av

Transports uteslutning av en SD-politiker stor uppmärksamhet. En principiellt viktig fråga om föreningsfrihetens gränser. Transport har nu överklagat domen till Högsta domstolen.

Mycket glädjande och viktigt för framtiden var också att en kvinna med utmattningssyndrom i Högsta förvaltningsdomstolen tilldömdes fortsatt sjukpenning, trots att det inte fanns "objektivt mätbara fynd" som bevisar sjukdom. I framtiden minskar risken att, som tidigare, bli utförsäkrad trots läkares sjukintyg.

Oroande är att EU valde att gå vidare med ett direktiv om minimilöner. Det kolliderar med den svenska modellen, där lönebildning är en fråga för arbetsmarknadens parter. Men än är inte sista ordet sagt. Danmarks regering har vänt sig till EU-domstolen för att få gränserna för EU:s lagstiftningskompetens prövad.

Här hemma finns det anledning att påminna om arbetsskadeförsäkringen. Mycket tyder på att vi missar många medlemmar som skulle ha haft rätt till ersättning. Glöm inte att Rättsskyddets jurister kan hålla utbildningar i frågan. Här finns viktiga pengar att hämta för drabbade medlemmar.

Lena Maier Söderberg
VD, LO-TCO Rättsskydd AB

AI ALLDELES RUNT HÖRNET – DIN BÄSTA ELLER VÄRSTA KOLLEGA?

Artificiell Intelligens är inget nytt fenomen. Men när chatroboten ChatGPT* gjordes tillgänglig för allmänheten i slutet av 2022 häpnade många över vad som redan nu visade sig vara tekniskt möjligt. Debatten blev livlig; hur ska nu skolor och lärosäten kunna lita på att eleverna skrivit sina uppsatser själva, när en textrobot kan göra det så mycket bättre?

Vi har ändå bara sett början på en utveckling av allt säkrare och kraftfullare så kallade chatbotar. Google väntas inom kort ge sig in i konkurrensen med ett antal AI-lösningar. Dessutom är datorerna inte bara bra på att sammanställa information och författa texter. Dall-E och Midjourney är exempel på AI-program som skapar realistiska bilder eller "konst" utifrån textbeskrivningar. Andra kan komponera musik. Plötsligt inser vi att artificiell intelligens kan göra saker som vi tidigare trodde var förbehållet människan.

Hur kommer då införandet av AI i arbetslivet att påverka oss? Om detta kan vi ännu bara gissa. Liksom hur fort det kommer att gå. Eller vilka yrkesgrupper som kommer att beröras. Klart är att datorn är överlägsen människan när det gäller att sammanställa information och många gånger också på att bedöma informationens värde. En läkare som studerar röntgenplåtar vid mammografi missar subtila skillnader som AI kan se, exempelvis när vävnaden är aningen tätare i det ena bröstet än i det andra. Möjligheten att upptäcka cancer i ett tidigt skede tack vare AI-stöd gör att liv kan räddas.

Bakom oss har vi en period då industri-robotar och automatiserade produktionssystem

i tillverkningsindustrin blev en del av vår vardag. Nu ser vi hur AI börjar leda arbetet och upplevs som "chefer" inom till exempel den framväxande plattformsekonomin. Vad händer i nästa steg, när datorernas algoritmer används för att hjälpa oss att sätta ihop texter, analysera information och skapa bilder?

Som så många gånger tidigare i historien kan vi känna oss hotade av teknik som tar över sådant som tidigare gjorts av människor. Eller så väljer vi att se möjligheterna i de nya hjälpmedlen. För användandet av AI kommer knappast att låta sig stoppas.

Lagstiftningsarbetet pågår, vilket kommer att innebära en viss reglering av den omställning som arbetslivet står inför. Men lika viktig kan dialogen mellan arbetsgivare och arbetstagare visa sig vara. Kring hur AI kan avlasta verksamheter och samtidigt hjälpa till att utveckla de anställda. Omkring sätt att göra medarbetarna delaktiga vid införandet av AI. Liksom att vi för samtal om hur kommunikationen mellan teknik och människa kan fungera på människans villkor.

Vart diskussionerna, samarbetsformerna, kunskapsinhämtandet och strategierna inför denna förändrade verklighet kommer att landa vet väl ingen. Vad vi kan göra är att se möjligheterna och samtidigt försöka undvika de faror och fallgropar som våra medlemmar kan ställas inför. För nog måste vi tro att AI kan bli vår bästa – inte värsta – kollega?

*Denna text skulle kunna vara skriven av ChatGPT. Men vi försäkrar; det är den inte.

VAD SÄGER DÅ AI SJÄLV OM SAKEN?

Vi ställde två frågor till textroboten ChatGPT.

Vilka fördelar med AI-utvecklingen ser du utifrån ett arbetsrättsligt perspektiv?

ChatGPT svarar:

1. Förbättrad effektivitet vid rättslig forskning och dokumentanalys.
2. Mer exakt och konsekvent tillämpning av lagar och regler.
3. Förbättrat samarbete och kommunikation mellan advokater och klienter.
4. Ökad tillgång till rättvisa för underprivilegerade samhällsgrupper.
5. Bättre beslutsfattande och riskbedömning.
6. Mer effektiv tvistelösning och alternativ tvistelösning.
7. Förbättrat skydd för konfidentiella och sensibla uppgifter.
8. Förbättrad sekretess och dataskydd.

Vilka blir då utmaningarna med AI på arbetsplatserna utifrån ett arbetsrättsligt perspektiv?

ChatGPT svarar:

1. Bestämma rättsligt ansvar för AI-relaterade beslut och handlingar.
2. Säkerställa efterlevnad av sekretess- och dataskyddslagar.
3. Adressera potentiella bias och diskriminering i AI-system.
4. Säkerställa noggrannhet och rättvisa i AI-genererade beslut.
5. Balansera fördelarna med AI med arbetstagarnas och anställdas rättigheter.
6. Adressera etiska och moraliska frågor kring användningen av AI på arbetsplatsen.
7. Säkerställa skyddet för immateriella rättigheter i AI-genererade produkter och tjänster.
8. Adressera potentialen för skadeståndsansvar och rättsliga risker som är förknippade med AI-system och deras användning.

Kommentar:

Svaren illustrerar vad en textrobot redan i dag kan prestera i en ganska komplex fråga. Vi på LO-TCO Rättsskydd har inte tagit ställning till svaren, men kan konstatera att ChatGPT har fångat in ett antal viktiga arbetsrättsliga frågeställningar kring användandet av AI. ChatGPT har utvecklats av Open AI. Den kan författa texter av olika slag, söka och sammanställa fakta och chatta på flera språk. Svaren på våra frågor levererade ChatGPT på mindre än en minut.

KOMMER ARBETSRÄTTEN KUNNA HÅLLA JÄMNA STEG MED ALGORITMER OCH AI?

Sommaren 2022 påbörjade en av våra arbetsrättsjurister, Sonia Ericstam, ett spännande doktorandarbete på Stockholms universitet kring utvecklingen av AI och vad den kan komma att betyda för arbetstagarna och arbetsrätten. Vi träffade Sonia och bad henne berätta mer om detta på många sätt jungfruliga forskningsarbete.

Sonia Ericstam

Sonia, berätta, hur kom det sig att du började forska kring AI och arbetsrätt?

AI och algoritmer används i allt större utsträckning inom alla sektorer av samhället och även så i arbetslivet. I den främmande så kallade plattformsekonomin naturligtvis, men också inom den traditionella arbetsmarknaden. Samtidigt pågår ett omfattande lagstiftningsarbete inom EU för att möta denna förändrade verklighet. Inom facket finns alltså all anledning att följa, initiera och påverka hur den framtida arbetsrätten anpassas och utvecklas. Så när jag fick chansen att skriva en doktorsavhandling kring detta tvekade jag inte ett ögonblick.

Är det alltså EU som tar täten i lagstiftningsarbetet?

Den övergripande regleringen kommer med all sannolikhet att ske på EU-nivå. På gång är bland annat en för medlemsländerna tvingande EU-förordning som är tänkt att reglera användningen av AI i stort, bland annat i anställningsförhållandet. Ett annat pågående projekt är det så kallade plattformsdirektivet som kommer att reglera exempelvis automatiserat beslutsfattande inom den snabbt främmande plattformsekonomin.

Förhandlingar pågår fortfarande avseende både AI-förordningen och plattformsdirektivet. Medlemsländerna avvaktar nu resultatet. När rättsakterna är på plats får Sverige och övriga EU-länder ta ställning till vad som eventuellt

behöver anpassas i respektive lands lagstiftning.

Sedan får vi inte glömma att den svenska nu gällande arbetsrätten och dataskyddslagstiftningen också kommer att kunna användas när algoritmer får en allt större roll i arbetslivet. Dataskyddslagstiftningen innehåller regler om automatiserade beslut, bland annat under vilka förutsättningar sådana beslut är tillåtna, rätten att få en förklaring till liksom rätten att bestrida sådana beslut. Det vi nu väntar på är vägledande praxis från EU-domstolen kring hur dessa bestämmelser ska tolkas.

Hur står sig svensk arbetsrätt vid införandet av AI?

Det är en av de frågor jag kommer att studera. Mycket hänger på vad den kommande lagstiftningen på EU-nivå kommer att kräva. Men historiskt sett har svensk arbetsrättslagstiftning stått rätt bra för förändringar tack vare att den är teknikneutral. Frågan är om det är något väsensskilt med den tekniska utveckling vi ser nu? Det återstår att se.

Kan du redan nu ana något sådant väsensskilt vid införandet av AI?

Det skulle nog vara det faktum att tekniken bygger på en aldrig tidigare skadad förmåga att samla in data om anställda. Hur den registreringen går till och används har vi all anledning att bevaka.

Vi vet ännu inte hur fort och i vilken utsträckning AI kommer att införas i svenskt arbetsliv, men jag

gissar att det kommer att ske stegvis. Det ger i så fall visst utrymme för successiv anpassning. Samtidigt får vi inte utesluta att det kan gå fortare än vi anar.

Kommer arbetsgivare i framtiden att enväldigt kunna införa AI-styrt beslutsfattande?

Nej. Självklart är det centralt att facket deltar i förhandlingarna kring införandet av AI, och här ger MBL ett gott stöd. Till detta kommer att EU:s planerade plattformsdirektiv och AI-förordning sannolikt kommer att innehålla krav på riskbedömningar och att arbetstagarna bjuds in till dialog. .

Men lika intressant är hur regelverket som styr hur algoritmer ska få användas när de väl införts kommer att se ut och vad detta får för konsekvenser. Hur arbetet kommer att kunna organiseras, fördelas och kontrolleras med hjälp av algoritmer och hur reglerna kring automatiserade beslut ska tillämpas. Det finns redan exempel från USA på hur anställda blivit uppsagda baserat på en algoritm som arbetsgivaren själv inte kunnat förklara. Här blir behovet av fackligt inflytande centralt. Min avhandling kommer bland annat att fokusera på sådana frågor.

Vilka krav ställer detta på facket?

Vid införande av automatiserat beslutsfattande ger MBL möjlighet till samråd och medbestämmande. Men ett framgångsrikt samråd kräver att facket vet vilka möjligheter lagstiftningen ger, både nationellt och på EU-nivå. Liksom att man är medveten både om möjligheter och hot som ryms i den nya tekniken. Jag ser framför mig att

vi på Rättsskyddet i framtiden tillsammans med arbetsgivarorganisationerna kan ge medlemsorganisationerna stöd i form av både utbildning och konkreta insatser i samband med förhandlingar.

All ny teknik innebär risker. Hur kan vi förutse dessa vid införandet av AI på våra arbetsplatser?

Det är svårt, både för lekmän och proffs, att se konsekvenserna av till exempel självlärande algoritmer. Därför är det viktigt att jobba med riskbedömningar, i den mån detta är möjligt. Det är också viktigt att den som jobbar under algoritmisk verksamhetsledning är medveten och informerad om detta. AI är dessutom ofta förknippad med övervakning. Hur utformar man denna utan att samtidigt utsätta medarbetarna för skadlig stress? Och hur säkerställer vi att den insamlade informationen inte missbrukas? Här finns en rad arbetsmiljöaspekter att vara vaksam på.

Om du vågar dig att se in i kristallkulan; blir AI vår bästa eller värsta kollega?

Svensk fackföreningsrörelse har en tradition av att i grunden vara positiv till teknikutveckling, och den inställningen har tjänat oss väl. Det finns dessutom redan en hel del exempel på hur automatiserade system skapat en bättre arbetsmiljö och på andra sätt förbättrat för arbetstagarna. Så det avgörande blir nog att bygga upp kunskapen inom fackföreningsrörelsen tillsammans med ett fungerande medbestämmande och en bra dialog kring tekniken. Då tror jag att en flitig och hårt arbetande AI kan bli en uppskattad kollega.

Men att du kanske ändå väljer att ta med dig någon annan när det blir dags för AWW.

Från anställd till inhyrd – och utan lön

John jobbade som anställt cykelbud hos Foodora. När han efter en tid gick över till att bli mopedbud blev han hänvisad till att träffa avtal med Pay Salary, ett så kallat egenanställningsföretag. I övrigt jobbade John vidare som tidigare, under Foodoras arbetsledning. Han fick sina buduppsdrag via Foodoras app. När han plötsligt stängdes av från appen kunde han inte längre utföra något arbete och fick heller ingen lön.

Foodora förklarade att han inte längre var anställd av Foodora, utan av Pay Salary som de menade hade hyrt ut honom till Foodora. Johns fackförbund Transport ansåg att detta var en skenmanöver, och att det egentligen handlade om ett avskedande. Pay Salary är inte ett bemanningsföretag, utan blott och bart en löneadministrativ funktion, hävdade Transport.

Arbetsdomstolen gick på Foodoras linje, och gjorde efter att ha granskat avtalen bedömningen att John varit uthyrd av Pay Salary som var att betrakta som ett bemanningsföretag. Det finns alltså all anledning att se upp när arbetsgivare vill runda arbetsgivaransvar genom konstruktioner som till exempel "egenanställning" och "bemanning".

Personerna i bild har ingen koppling till rättsfallen. Namnen är fingerade.

Omvänd bevisbörda gav Irene 920 000 kronor

Irene skadade sig år 2000 vid arbete med truck. Hon fick då en tidsbegränsad arbetsskadelivränta genom Försäkringskassan till år 2006. Därefter menade den att det inte fanns grund för vidare ersättning. Förvaltningsdomstolarna ansåg inte heller att Irene hade rätt till fortsatt livränta. Irene begärde då ersättning för inkomstförlust genom trafikförsäkringen. Trafikskadenämnden ansåg att hon hade rätt till både omprövning och ersättning, men försäkringsbolaget följde inte nämndens rekommendation. Med stöd av IF Metalls rättshjälp gick hon till domstol, men fick avslag i både tingsrätten och hovrätten. De ansåg inte att Irene kunde bevisa att hennes besvär orsakats av truckolyckan.

Högsta domstolen menade att det vid en omprövning inte krävdes någon ny prövning av orsakssamband mellan olyckan och personskadan. Däremot att man kan pröva om senare inträffade förändringar av arbetsoförmågan kan ha uppstått som en följd av den ursprungliga arbetsskadan. Därmed upphävde HD tingsrättens och hovrättens domar och återförvisade målet till tingsrätten.

Tingsrätten avslag återigen Irenes begäran om ersättning. Målet gick vidare till Svea hovrätt som, utifrån Högsta domstolens dom, fann att Irene inte ska behöva bevisa det ursprungliga orsakssambandet. Dessutom att det är försäkringsbolaget som har bevisbördan för sitt påstående att Irenes arbetsoförmåga från 2006 inte har samband med truckolyckan. Det ansåg domstolen inte att man lyckats med. Försäkringsbolaget dömdes därmed att betala Irene 920 000 kronor plus dröjsmålsränta i försäkringsersättning. Vilket visar att envishet och lång kamp kan ge god utdelning.

Var sparkad Alice en sabotör?

Hade Alice maskat, vägrat att följa instruktioner, haft samarbetsproblem, använt mobilen i strid med reglerna och varit otrevlig mot kunderna i den Coop-butik som hon jobbade i? Det påstod arbetsgivaren, som skäl för avskedande. Upprinnelsen skulle enligt Coop ha varit att Alice varit missnöjd med en omorganisation, och därför velat sabotera verksamheten.

Genom Handelsanställdas förbund överklagade Alice avskedandet i Arbetsdomstolen. Efter en genomgång av arbetsgivarens alla påståenden konstaterade domstolen att Coop inte kunnat visa på en misskötsamhet som motiverade ett avskedande och inte heller en uppsägning. Därmed dömdes arbetsgivaren att betala lön och skadestånd till Alice.

Arbetsdomstolen klargjorde samtidigt en tidigare oreglerad fråga. Skulle den lön hon fått från en senare anställning avräknas från den lön som Coop dömts att betala på grund av att uppsägningen ogiltigförklarats? Domstolen kom fram till att sådan avräkning skulle göras enligt gängse skadeståndsrättsliga principer.

Domen visar återigen att det ställs höga krav för att en uppsägning på grund av påstådd misskötsamhet ska vara giltig.

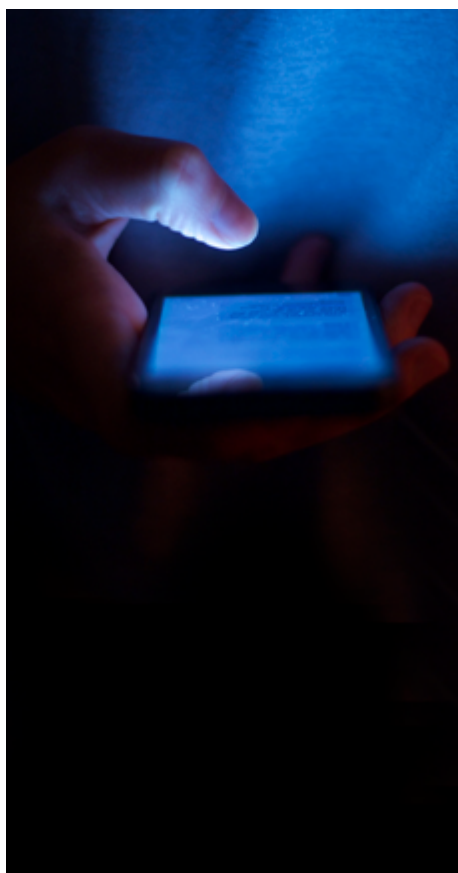
Kan Henriks otrevliga FB-inlägg vara skäl för avsked?

Henrik hade på grund av sitt funktionshinder fått jobb på Samhall. Efter att ha skickat ett otrevligt meddelande på Facebook till en person han tidigare arbetat med blev han avskedad. Samhall ansåg att meddelandet var tillräckligt hotfullt för att motivera detta.

Henrik beviljades rättshjälp via IF-Metall, som väckte talan i Arbetsdomstolen. Domstolen kom fram till att Henriks FB-meddelande hade samband med hans funktionshinder och att det inte var ett verkligt hot. Trots att domstolen inte ansåg att agerandet normalt sett var acceptabelt menade den att det måste ställas extra höga krav på förebyggande arbete i ett företag som Samhall. Arbetsgivaren borde därför ha försökt komma till rätta med problemet i stället för att avskeda Henrik.

Henrik fick tillbaka sin tjänst, men hade då i enlighet med kollektivavtalet inte rätt till allmänt skadestånd.

Domen betonar kravet på att arbetsgivaren tar sitt ansvar i det förebyggande arbetet, i synnerhet när det handlar om särskilt utsatta medarbetare.

Vem har bevisbördan för Runes hjärnskada?

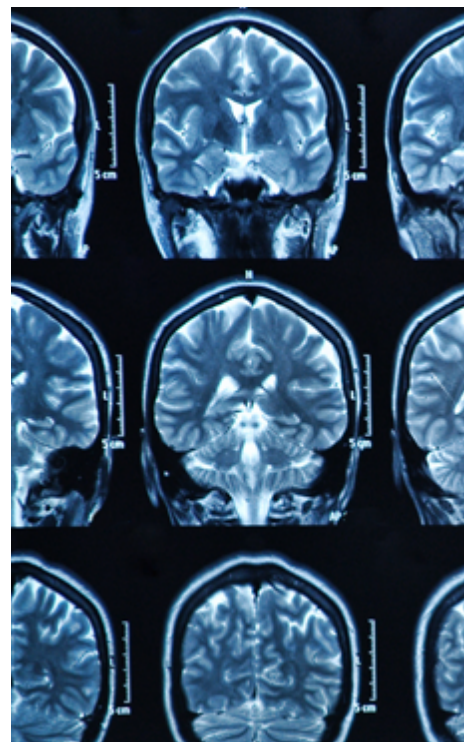
Rune blev ordinerad läkemedel i form av opiater och bensodiazepiner. I USA har man konstaterat en stor överdödlighet vid användning av opioider. Rune klarade sig, men drabbades av en allvarlig hjärnskada.

Svensk läkemedelsförsäkring prövade om Rune har rätt till ersättning. Man konstaterade att det visserligen var läkemedlen som orsakat hans hjärnskada, men att han använt dem på ett uppenbart felaktigt sätt. Dessutom menade man att Rune själv hade bevisbördan för att han omfattas av försäkringen. Därmed ansågs han inte ha rätt till någon ersättning.

På uppdrag av Svenska Elektrikerförbundet företrädde vi Rune i ett överklagande till Läkemedelsskadenämnden. Vi hävdade att Läkemedelsförsäkringen åberopat ett undantagsvillkor från rätten till ersättning, och att Läkemedelsförsäkringen själv har den fulla bevisbördan för detta.

Nämnden gick på vår linje och ansåg i ett rådgivande yttrande att Rune hade rätt till ersättning för läkemedelsskada. Svensk Läkemedelsförsäkring accepterade utlåtandet vilket innebär att Rune får full ersättning för sin hjärnskada.

Yttrandet från Läkemedelsförsäkringen blir vägledande för framtiden, vilket nu gör det väsentligt mycket lättare för den som drabbas av läkemedelsskada att få ersättning.

Bildserien på Lena är tagen Visualization Studio, VIC på KTH i Stockholm. Visualiseringsstudio används som utbildnings- och labbmiljö för forskare och studenter som vill utforska tekniken och dess användningsområden. Här finns toppmodern teknik som stöder avancerad grafik och visualisering av komplexa data över många plattformar, från handhållna mobila enheter till väggstora 4K-skärmar till uppslukande augmented och virtual reality-miljöer. Tekniken stöder banbrytande interaktion inklusive gest- och talbaserad kontroll, haptisk feedback, ögonspårning och multitouch.

ÅRSREDOVISNING 2022

Detta är en layoutad version av årsredovisningen i original. Revisionsberättelsen omfattar endast sidorna 11–21.

Styrelsen och verkställande direktören för LO-TCO Rättsskydd Aktiebolag, org. nr. 556150–9257
avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01–2022-12-31.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Information om verksamheten

LO-TCO Rättsskydd AB är fackföreningsrörelsens juridiska byrå. Uppdragsgivarna är framförallt LO:s och TCO:s medlemsförbund och klienterna består oftast av enskilda fackföreningsmedlemmar som beviljats rättshjälp av sina förbund. Vi är specialiserade på arbetsrätt och socialförsäkringsrätt, d.v.s. på tvister som berör arbetslivet. Vår huvuduppgift är att driva tvister i domstol, men vi har även utbildningsverksamhet och juridisk rådgivning. I uppdraget ligger också att driva strategiska mål i domstol och att bidra i den offentliga debatten med våra erfarenheter.

Företaget har sitt säte i Stockholm.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Antalet nyanmälda ärenden uppgick till 490 (644).

Anställda hos LO-TCO Rättsskydd AB har såsom ombud i 163 (171) fall ingivit stämningsansökan eller svaromål inför domstol. Dessutom har inom bolaget handlagts ett stort antal mål angående försättande i konkurs och lönegaranti. Socialförsäkringsmålen drivs i förvaltningsrätt, kammarrätt eller Högsta förvaltningsdomstolen.

I 13 (9) av Arbetsdomstolens 30 (28) refererade domar under 2022 har någon av Rättsskyddsbolagets jurister varit ombud. 1 (3) brottmål har handlagts av bolagets jurister.

I ärenden som avslutats under året har direkt utverkats 150 810 tkr (183 826 tkr) i ersättning för de fackliga organisationerna och deras medlemmars räkning. 11 (24) omfattande rättsutredningar har gjorts.

Dessutom har Rättsskyddsbolaget i övrigt biträtt med omfattande rådgivning i arbets- och socialförsäkringsrättsliga spörsmål. Bolaget har anordnat flera egna seminarier för förbundens anställda och förtroendevalda. Anställda vid bolaget har också medverkat vid ett stort antal kurser och konferenser som föreläsare.

Utvecklingen på försäkringsrätten har under de senaste åren varit mycket bekymmersam och antalet inkomna ärenden på försäkringsrättsenheten har fortsatt minska under året. Den fortsatta nedgången i ärendeströmningen under året har lett till en situation som inte varit hållbar för verksamheten och de anställda. Vi har därför valt att göra en neddragning dels genom

omställningserbjudanden dels genom att några av juristerna på försäkringsrättsenheten gått över till arbetsrättsenheten.

Under året rekryterades en ny VD till bolaget. Lena Maier Söderberg började som VD den 16 juni, efter Dan Holke som under en "övergångsperiod" trätt in som VD (extern) efter att den tidigare VD:n slutade den 6 december 2021.

Framtida utveckling

Under året har antalet inkomna ärenden till arbetsrättsenheten minskat något, men ärendeströmningen är där fortsatt stabil.

Alla LO-förbund anlitar numera regelbundet bolaget. Samtliga TCO-förbund och många Sacoförbund anlitar bolagets försäkringsrättsenhet. Ett antal TCO-förbund och några Sacoförbund anlitar regelbundet även arbetsrättsenheten.

Bolagets verksamhet har historiskt sett präglats av stabilitet. När vi nu gjort en neddragning på grund av den minskade ärendeströmningen på försäkringsrättsenheten, bedömer vi att några större förändringar av verksamheten inte kommer att ske det kommande året. Det är nu angeläget att vi kan bibehålla och upprätthålla den expertis som finns på försäkringsrättsområdet.

Ägarförhållanden

LO-TCO Rättsskydd AB ägs till 90% av Landsorganisationen i Sverige samt till 10% av TCO. Av årets totala omsättning avser 2,0% (2,0%) försäljning till LO, vilket också utgör den försäljning som skett inom koncernen. Moderorganisationen Landsorganisationen i Sverige, 802001-9769, Stockholm, upprättar koncernredovisning.

Resultat och ställning

Bolaget redovisar för året ett överskott som huvudsakligen beror på en återbäring från Folksam Liv. Debiteringsgraden för arbetsrättsenheten har varit god under året, men på grund av lägre ärendeströmning på försäkringsrätten har debiteringsgraden där gått ned och det totala antalet debiterade timmar har därför väsentligt avvikit från budget. Till följd av detta har en neddragning genomförts bland annat genom omställningserbjudanden. Kostnaderna för denna omställning har belastat årets resultat. För bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultaträkning, balansräkning och noter.

Flerårsöversikt

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag:

Tkr

År	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning	50 351	58 552	62 719	60 537	64 274
Resultat efter finansiella poster	3 968	-5 637	1 849	-5 772	-539
Omsättning per anställd	1 399	1 501	1 608	1 478	1 648
Medelantalet anställda	36	39	39	41	39
Soliditet (%)	81,6	84,0	85,5	81,3	78,4

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1.

Förändring i eget kapital

Tkr

	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	7 000	3 600	32 159	-5 642	37 117
Disposition enligt beslut av årets årsstämma: Balanseras i ny räkning			- 5 642	5 642	0
Årets resultat				4 175	4 175
Belopp vid årets utgång	7 000	3 600	26 517	4 175	41 291

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

Balanserad vinst	26 516 638
Årets vinst	4 174 505
	30 691 143
disponeras så att i ny räkning överföres	30 691 143

RESULTATRÄKNING

Tkr

	Not 1	2022-01-01 – 2022-12-31	2021-01-01 – 2021-12-31
Nettoomsättning		50 351	58 551
Övriga rörelseintäkter	2	19 373	38
Summa rörelsens intäkter		69 724	58 589
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3, 4	-15 727	-14 079
Personalkostnader	5	-47 720	-49 232
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-2 418	-1 388
Summa rörelsens kostnader		-65 865	-64 699
Rörelseresultat		3 859	-6 110
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		17	466
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		94	12
Räntekostnader och liknande resultatposter		-2	-5
		109	473
Resultat efter finansiella poster		3 968	-5 637
Resultat före skatt		3 968	-5 637
Skatt på årets resultat	6	207	-5
ÅRETS RESULTAT		4 175	-5 642

Tkr

14

BALANSRÄKNING

Tkr

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Aktiekapital

Reservfond

Fritt eget kapital

Balanserad vinst eller förlust

Årets resultat

Summa eget kapital

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder

Skulder till koncernföretag

Övriga skulder

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Summa kortfristiga skulder

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

Not	2022-12-31	2021-12-31
1		
	7 000	7 000
	3 600	3 600
	10 600	10 600
	26 517	32 159
	4 175	-5 642
	30 691	26 517
	41 291	37 117
	839	1 361
	0	25
	2 577	2 435
16	5 910	3 239
	9 326	7 060
	50 617	44 177

NOTER

Tkr

NOT 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Byte av redovisningsprincip

Under 2022 har bolaget bruttoredovisat erhållna försäkringsersättningar och lämnade skadestånd vilket leder till en mer relevant informationslämning. Detta innebär 522 tkr högre övriga intäkter för året och lika stor del högre övriga externa kostnader. Föregående år har dessa nettats och därmed ej påverkat övriga intäkter och externa kostnader.

I övrigt är redovisningsprinciperna oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning

Inkomster från uppdrag på löpande räkning redovisas som intäkt i takt med att arbetet utförs och material levereras eller förbrukas innebärande att vinsten från uppdragen avräknas successivt.

Om det inte är sannolikt att betalning kommer att erhållas för belopp som redan har redovisats som intäkt redovisas det belopp som sannolikt inte kommer att erhållas som en kostnad.

I balansräkningen jämförs redovisade intäkter med de belopp som fakturerats beställaren under samma period. Om de fakturerade beloppen överstiger den redovisade intäkten utgör mellanskillnaden en skuld, vilken redovisas som fakturerad men ej upparbetad intäkt. Om intäkten överstiger de fakturerade beloppen utgör mellanskillnaden en fordran vilken redovisas som upparbetad men ej fakturerad intäkt.

Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	5 år
---	------

Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	1–10 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5 år
Inventarier, verktyg och installationer	3–5 år

Finansiella instrument

Finansiella instrument som är avsedda för långsiktigt innehav redovisas utifrån anskaffningsvärdet. Instrumentet redovisas i balansräkningen när bolaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och bolaget har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Har en finansiell anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än det bokförda värdet skrivs tillgången ner till detta lägre värde om det kan antas att värdenedgången är bestående.

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Placeringar i värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas långsiktigt har redovisats till sina anskaffningsvärden. Varje balansdag görs bedömning om eventuellt nedskrivningsbehov.

Kundfordringar/kortfristiga fordringar

Kundfordringar och kortfristiga fordringar redovisas som omsättningstillgångar till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Leasingavtal

Då de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med tillgången inte har övergått till leasetagaren klassificeras leasingen som operationell leasing. Leasingavgiften kostnadsförs och redovisas linjärt över leasingperioden.

Inkomstskatter

Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatter redovisas i resultaträkningen.

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas, eller erhållas, avseende aktuellt år och justeringar avseende tidigare års aktuella skatt, uppskjuten skatt på temporär skillnad avseende avsättning till pensionsskuld samt uppskjuten skatt på temporär skillnad mellan skattemässigt och bokföringsmässigt värde på förbättringsutgifter på annans fastighet.

Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning ska erläggas till eller erhållas från Skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda avser alla former av ersättningar som företaget lämnar till de anställda. Kortfristiga ersättningar utgörs av bland annat löner, betald semester, betald frånvaro och ersättning efter avslutad anställning (pension). Kortfristiga ersättningar redovisas som kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning till följd av en tidigare händelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

forts.

Anställda födda efter 1 juli 1978 omfattas av KTP 1. Det är en premiebestämd pension där 5,7% av bruttolönen sätts av upp till 7,5 inkomstbasbeskatt och 31,3% av lönedelar därutöver. Övriga anställda, samt efter eget val födda 1 juli 1978 – 30 juni 1983, omfattas av KTP 2 som är en förmånsbestämd pension. Födda före 1 juli har till viss del även premiebestämd pension. Vad gäller förmånsbestämda pensioner har bolaget valt trygghetsformen försäkring och är genom kollektivavtal bundet till Folksam Liv, kooperativa tjänstepensioner. Försäkring är en trygghetsform som innebär att det är försäkringsbolaget som bär de flesta riskerna. Konsolideringsnivån inom Folksam Liv är hög för såväl förmånsbestämda som premiebestämda pensioner.

Bolaget är bundet av ett pensionsavtal vilket under en övergångsperiod ger vissa arbetstagare rätt att gå i pension vid 62 års ålder. När en anställd utnyttjar den möjligheten är bolaget skyldigt att betala en pensionspremie till Folksam, vilken beräknas i förhållande till den anställdes lön.

Not 2 Exceptionella intäkter

Bolaget har genom sitt kollektivavtal om KTP 2 tecknat försäkringsavtal om tjänstepension hos Folksam Liv. De senaste årens goda avkastning på kapitalet inom Folksam Liv har skapat ett överskott och delar av detta har betalats ut till försäkringstagare. Under året har bolaget erhållit 18 664 379 kr från Folksam Liv.

Not 3 Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 7 186 tkr (6 583 tkr).

Framtida leasingavgifter förfaller till betalning enligt följande:

Inom ett år

Senare än ett år men inom fem år

Not 4 Ersättning till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

PwC

Revisionsuppdrag

Rådgivning

Avsättningen i balansräkningen värderas till den bästa uppskattningen av den ersättning som skulle krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Resterande del av förpliktelsen redovisas som en eventalförpliktelse.

Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning: Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster: Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Omsättning per anställd: Nettoomsättning dividerad med medelantalet anställda.

Soliditet (%): Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

2022-01-01 – 2022-12-31	2021-01-01 – 2021-12-31
6 852	6 339
1 396	1 497
8 248	7 836
198	176
0	4
198	181

Not 5 Anställda och personalkostnader

	2022-01-01 –2022-12-31	2021-01-01 –2021-12-31
Medelantalet anställda		
Kvinnor	24	26
Män	12	13
	36	39
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör	884	1 589
Övriga anställda	29 027	28 900
	29 912	30 489
Sociala kostnader		
Pensionskostnader för verkställande direktören	227	605
Pensionskostnader för övriga anställda	5 677	6 024
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	10 482	10 823
	16 386	17 452
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	46 298	47 940
Könsfördelning bland ledande befattningshavare		
Andel kvinnor i styrelsen	47%	53%
Andel män i styrelsen	53%	47%
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	100%	75%
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	0%	25%

Not 6 Aktuell och uppskjuten skatt

Skatt på årets resultat

Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader i bokfört och skattemässigt värde på förbättringsutg på annans fastighet

Totalt redovisad skatt	207	-5
	207	-5

Avstämning av effektiv skatt

	%	Belopp	%	Belopp
Redovisat resultat före skatt		3 968		-5 637
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-817	20,60	
Ej avdragsgilla kostnader	2,16	-86	-0,64	-36
Under året utnyttjande av tidigare års underskottsavdrag vars skattevärde ej redovisats som tillgång	-28,01	1 111	0,00	0
Skattepliktiga intäkter som inte ingår i det redovisade resultatet	0,03	-1	-0,06	-4
Skattemässig återläggning av avskrivningar			-0,46	-26
Redovisad effektiv skatt	-5,22	207	-1,17	-66

	2022-12-31	2021-12-31
Not 7 Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten		
Ingående anskaffningsvärden	3 421	3 421
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 421	3 421
Ingående avskrivningar	-850	-166
Årets avskrivningar	-684	-684
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 535	-850
Utgående redovisat värde	1 886	2 570
Not 8 Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärden	0	0
Inköp	101	0
	101	0
Not 9 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärden	2 012	2 012
Omklassificeringar	4 221	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 232	2 012
Ingående avskrivningar	-1 765	-1 498
Årets avskrivningar	-1 173	-267
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 938	-1 765
Utgående redovisat värde	3 294	247
Not 10 Maskiner och andra tekniska anläggningar		
Ingående anskaffningsvärden	77	50
Inköp	0	26
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	77	77
Ingående avskrivningar	-48	-41
Årets avskrivningar	-9	-6
Utgående ackumulerade avskrivningar	-57	-48
Utgående redovisat värde	20	29

Not 11 Inventarier, verktyg och installationer				2022-12-31	2021-12-31	
Ingående anskaffningsvärden				3 332	1 902	
Inköp				322	1 434	
Försäljningar/utrangeringar				-14	-4	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden				3640	3 332	
Ingående avskrivningar				-1 653	-1 223	
Försäljningar/utrangeringar				7	1	
Årets avskrivningar				-552	-431	
Utgående ackumulerade avskrivningar				-2 198	-1 653	
Utgående redovisat värde				1 442	1 679	
Not 12 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar						
Ingående anskaffningsvärden				4 055	84	
Inlöp				166	3 972	
Omklassificeringar				-4 221	0	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden				0	4 055	
Utgående redovisat värde				0	4 055	
Not 13 Andra långfristiga värdepappersinnehav						
Innehav (tkr)	Ansk. värde	Ansk. v. (föreg. år)	Bokfört värde	Bokf. v. (föreg. år)	Markn. v. bokslutsdag	Markn. v. (föreg. år)
Långfristiga värdepappersinnehav						
Noterade räntebärande värdepapper	1 393	(2 412)	1 393	(2 412)	1 683	(2 809)
Summa innehav	1 393	(2 412)	1 393	(2 412)	1 683	(2 809)
Förändring av långfristiga värdepappersinnehav						
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden				2 412	5 937	
Investeringar under året				5	12	
Försäljningar/avyttringar				-1 024	-3 536	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden				1 393	2 412	
Utgående bokfört värde				1 393	2 412	

Not 14 Uppskjuten skattefordran

	2022-12-31	2021-12-31
Belopp vid årets ingång	245	0
Tillkommande fordringar	207	245
Belopp vid årets utgång	452	245

Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda hyror	1 517	1 372
Upplupna intäkter	208	0
Övriga förutbetalda poster	712	613
	2 437	1 985

Not 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Upplupna löner	2 317	0
Upplupna semesterlöner	1 821	2 049
Upplupna sociala avgifter	1 300	644
Förutbetalda intäkter	0	172
Övriga poster	472	374
	5 910	3 239

Not 17 Eventualförpliktelser

Avsättningar för pensioner enligt avtal	744	1 996
	744	1 996

Stockholm den 9 mars 2023

Therese Guovelin
Ordförande

Lena Maier Söderberg
Verkställande direktör

Renée Andersson
Mats Ekeklint
Åsa Erba-Odescalhi Stenhammar
Eva-Lotta Ramberg
Peter Sjöstrand

Chamilla Boman
Tina Nordling
Annett Olofsson
Tommy Andersson
Magnus Lundberg
Martin Nyberg

Håkan Hammarström
Jörgen Johansson
Susanna Kjällström
Gustav Sjöberg
Tommy Wreth

Min revisionsberättelse har lämnats den 17 mars 2023

Christine Wikström
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i LO-TCO Rättsskydd AB, org.nr 556150-9257

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för LO-TCO Rättsskydd Aktiebolag för år 2022.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av LO-TCO Rättsskydd Aktiebolags finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för LO-TCO Rättsskydd Aktiebolag.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till LO-TCO Rättsskydd Aktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

En ytterligare beskrivning av mitt ansvar för revisionen av årsredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för LO-TCO Rättsskydd Aktiebolag för år 2022 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till LO-TCO Rättsskydd Aktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av mitt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Stockholm den 17 mars 2023

Christine Wikström
Auktoriserad revisor

ORGANISATION

LO-TCO Rättsskydd styrs av LO- och TCO-förbunden. Nittio procent av aktierna ägs av LO. Resterande tio procent äger TCO. LO-TCO Rättsskydd ger juridisk service åt LO, TCO, förbunden och deras medlemmar. Mer än tre miljoner medlemmar kan, efter beslut om rättshjälp från det egna förbundet, få juridiskt stöd i rättsliga angelägenheter som har anknytning till arbetet.

Arbetsutskott

Styrelsen utser inom sig ett arbetsutskott som, tillsammans med VD, svarar för den övergripande förvaltningen. AU bestod under 2022 av ordförande Therese Guovelin, vice ordförande Chamilla Bohman, Håkan Hammarström, Peter Sjöstrand och Magnus Lundberg, VD (extern) Dan Holke t.o.m den 15 juni och därefter av VD Lena Maier Söderberg samt personalens representant Annett Olofsson.

Ledningsgrupp

Ledningsgruppen samordnar den löpande verksamheten. Den bestod under 2022 av VD (extern) Dan Holke t.o.m. den 15 juni och därefter av VD Lena Maier Söderberg, chefen för arbetsrättsenheten Sussanne Lundberg, chefen för försäkringsrättsenheten Ellinor Gudmundsson, chefen för administrativa enheten Elizabeth Östman och IT-ansvarig/VD-assistent Annki Berg.

Försäkringsrättsenheten

Försäkringsrättsenheten arbetar med ärenden inom socialförsäkrings- och skadeståndsrätt. Det innebär i huvudsak tvister som rör socialförsäkringsbalken. Många ärenden gäller också medlemmar som är missnöjda med ersättningen från Trygghetsförsäkringen vid arbetsskada (TFA).

Arbetsrättsenheten

Arbetsrättsenheten tar sig an alla tvister som har samband med arbetet, i första hand arbetsrättsliga tvister men även rättstvister inom bland annat straffrätten, konkursrätten, avtalsrätten och associationsrätten.

STYRELSEN

Styrelsen har under 2022 bestått av följande personer:

Ordinarie ledamöter

Therese Guovelin, LO
Chamilla Bohman, Kommunal
Håkan Hammarström, IF Metall
Peter Sjöstrand, Målarna
Tommy Andersson, LO
Jörgen Johansson, GS
Renée Andersson, LO
Mats Ekeklint, LO
Martin Nyberg, Handels
Tina Nordling, LO
Eva-Lotta Ramberg, HRF
Tommy Wreeth, Transport
Magnus Lundberg, TCO
Susanna Kjällström, Unionen
Åsa Erba Stenhammar, ST
Annett Olofsson, Personalrepresentant
Gustav Sjöberg, Personalrepresentant

Suppleanter

Helene Lindhahl, LO
Ann-Charlotte Sidvall, Kommunal
Annika Nilsson, IF Metall
Mikael Pettersson, Elektrikerna
Linda Larsson, LO
Jan Granvik, Musikerna
Lena Persson, LO
Roger Johansson, Byggnads
Joakim Oscarsson, Fastighets
Kent Ackholt, LO
Solweig Larsson, Livs
Robert Sjunnebo, Pappers
Lise Donovan, TCO
Christer Palmkvist, Polisförbundet
Kirsi Piispanen, Vårdförbundet
Styrmir Olafsson, Personalrepresentant
Lise-Lotte Sjöstedt, Personalrepresentant

Revisorer

Christine Wikström, aukt revisor, PwC
Sofie Karlsson, aukt revisor, PwC (*Suppleant*)

MILJONER TILL MEDLEMMARNA

	Nyanmälda ärenden 2022	Avslutade ärenden 2022	Under handläggning	Utverkad ersättning (tKr) 2022
LO-förbunden				
LO	9	7	14	-
Byggnadsarbetareförbundet	74	66	66	8 747
Elektrikerförbundet	17	24	16	1 786
Fastighetsanställdas förbund	14	22	19	2 943
GS Facket	17	42	38	6 484
Handelsanställdas förbund	75	98	68	6 146
Hotell och restaurangfacket	15	24	8	2 353
IF Metall	54	85	139	24 141
Kommunalarbetareförbundet	26	111	55	10 194
Livsmedelsarbetareförbundet	11	21	15	1 504
Musikerförbundet	-	1	-	-
Målaresförbundet	29	24	36	2 549
Pappersarbetareförbundet	5	13	15	1 170
Seko	39	44	56	15 335
Transportarbetareförbundet	14	15	28	15 986
Summa	399	597	573	99 338
TCO-förbunden				
Finansförbundet	5	6	8	11
Forena	2	1	3	70
Försvarsförbundet	2	1	4	-
Journalistförbundet	2	-	3	-
Polisförbundet	21	20	38	7 155
Fackförbundet ST	1	6	3	629
Fackförbundet Scen & Film	1	4	2	3 914
Unionen	3	17	18	3 114
Vision	2	5	2	1 424
Vårdförbundet	4	8	13	264
Summa	43	68	94	16 581

	Nyanmälda ärenden 2022	Avslutade ärenden 2022	Under handläggning	Utverkad ersättning (tKr) 2022
Sacoförbunden				
Akademikerförbundet SSR	5	7	4	572
Akavia	7	6	6	-
DIK	-	1	-	60
Kyrkans Akademikerförbund	-	-	1	-
Läraryrskörbundet	3	8	9	6 539
Lärarnas Riksförbund	1	3	3	172
Naturvetarna	2	3	2	4 231
SRAT	-	1	1	-
Sveriges Arkitekter	1	3	4	689
Sveriges Ingenjörer	4	14	11	128
Sveriges Läkarförbund	4	6	4	-
Sveriges Veterinärförbund	-	1	-	4 500
Tjänstetandläkarna	-	-	1	-
Summa	27	53	46	16 891
Övriga				
Byggnads Sthlm Gotland	-	2	-	1 500
Transport avdelningar	4	7	5	1 739
Ledarna	14	39	25	14 761
Svensk Pilotförening	3	4	4	-
Summa	21	52	34	18 000
TOTALT	490	770	747	150 810

ARBETSSKADAD INGENJÖR FICK 12 MILJONER

Möjligheten att begära omprövning av ersättning för arbetsskador kan betyda mycket för enskilda medlemmar. Det kan handla om livränta som tidigare tillerkänts för arbetsskador som bland annat reglerats av Afa Trygg och trafikförsäkringarna. Om det vid omprövning av livränta går att visa att den inte fullt ut täcker inkomstförlusten kan det, om det handlar om många år, innebära stora ersättningsbelopp. Men vänta inte med att få juridisk vägledning, eftersom rätten till omprövning annars riskerar att preskriberas.

VI SOM ÄR ANSTÄLLDA HÄR

Anne Alfredson
Henric Ask
Tom Aspengren
Annik Berg
Jessica Berlin
Sonia Ericstam
Helena Eriksson
Magnus Eriksson (tj-ledig)
Maria Fridolin
Lina Gertzell
Ionut Ghiocel
Erik Grahn (tj-ledig)

Ellinor Gudmundsson
Claudia Jiménez Guala
Ilhan Kaskal
Liselott Klang
Mia Larsson
Madelaine Lindholm
Ulf Lejonklou
Sussanne Lundberg
Lena Maier Söderberg
Mattias af Malmberg
Nataša Mirošević
Linn Munthe
Jörgen Nilsson

Inger Nordström
Styrmir Olafsson
Annett Olofsson
Anne Rajmic
Carina Ramstedt
Gustav Sjöberg
Mikael Sjöberg
Lise-Lotte Sjöstedt
Georg Thullberg
Josephine Trinder
Lena Törnros
Elizabeth Östman

ORGANISATION

STYRELSE

ARBETSUTSKOTT

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR
(Chefsjurist)
IT-ansvarig/VD-assistent

ADMINISTRATION
Enhetschef
5 juristassistenter
1 vaktmästare
1 IT-vaktmästare
1 ekonomiassistent

ARBETSRÄTTSENHETEN
Enhetschef
15 förbundsjurister

FÖRSÄKRINGSRÄTTSENHETEN
Enhetschef
10 förbundsjurister

LÄR DIG MER OM ARBETSSKADEFÖRSÄKRINGEN

Mycket tyder på att många medlemmar inte får den ersättning för arbetsskador som de har rätt till. För att råda bot på detta underutnyttjande anordnar vi på Rättsskyddet utbildningar i arbetsskadeförsäkringen. Välkommen!

LO-TCO RÄTTSSKYDD AB

Besöksadress: Olof Palmes gata 29, 7 tr, Box 1155, 111 81 Stockholm, tel 08-676 63 00. www.fackjuridik.se